

N:o 2.

Ank. till Riksd. Kansli den 8 Maj 1871, kl. 1 e. m.

Utlåtande, i anledning af väckta motioner om ändringar i Kongl. Kungörelsen den 20 Maj 1864 angående enskilda banker med rätt att utgifva egna banksedlar.

Från Andra Kammaren hafva till Banko-Utskottet hänvisats nedan omförmälda tvänne motioner rörande lagstiftningen för enskilda banker, för hvilkas handläggning nämnda Utskott begärt sammanträde med Lag-Utskottet, och öfver hvilka motioner fördenskull ett i öfverensstämmelse med 47 § i Riksdags-ordningen sammansatt Utskott har att afgifva utlåtande.

Uti motion N:o 165 har Herr *Sven Andreasson* från Elfsborgs län yrkat:

1:o) beträffande det i 2 § af Kongl. Kungörelsen den 20 Maj 1864 angående enskilda banker med rätt att utgifva egna banksedlar befintliga stadgande att delegarne skola, en för alla och alla för en, svara för uppfyllandet af alla bankbolagets förbindelser: att föreskrifvas måtte att, om bankbolag gör konkurs eller om dess rörelse, jemlikt 29 § af nämnda Kongl. Kungörelse, till följd af oförmåga att inlösa sina sedlar, inställes, skall för bankens solidariska bolagsmän inträda skyldigheten att genast en för alla och alla för en uppfylla bankbolagets förbindelser så, som bolagsmännens egna;

2:o) i fråga om bestämmelserna i 26 § af ifrågavarande Kongl. Kungörelse rörande bankernas sedelutgiftningsrätt: att mom. b), d) och e) i *Bih. till Riksd. Prot. 1871. 6 Saml. 2 Afd. 2 Häft.*

denna § måtte uteslutas; i följd hvaraf sedlar icke skulle få utgifvas hvarken enligt mom. b), på grund af behållning i enskild banks egna kassor af rikets mynt och riksbankens sedlar, eller, enligt mom. d), på grund af behållning af i riksbanken insatta medel, eller, enligt mom. e), på grund af de för kassakreditiv lemnade, med grundfondshypothek till beskaffenheten jemförliga säkerhetshandlingar; hvadan således sedelutgifning finge grundas endast på det i allmänt förvar nedsatta grundfondshypothek, enligt mom. a), samt på guld och silfver efter samma beräkningsgrund i afseende på värdet, som för Riksbanken nu är eller framdeles kan blifva föreskrifven, enligt mom. c);

3:o) i fråga om de valörer, hvarå banksedlar få af enskilda banker, jemlikt § 27 mom. 1, utgifvas: att utgifning af sedlar å 5 och 10 Riksdaler icke skulle tillåtas;

4:o) i stället för det nuvarande, i § 35 af ofta omförmälda Kongl. Kungörelse gifna stadgande att i händelse bankbolag, enligt något räkenskapsårs behörigen reviderade bokslut, gjort sådana förluster, att reservfonden och 10 procent af den utaf de solidariske bolagsmännen insatta grundfond gått förlorade, banken skall ställas under utredning och bolaget derefter upplösas, så framt ej beslut fattas och inom tre månader sättes i verket, att genom tillskott återställa grundfonden till dess behöriga belopp: att en bestämmelse måtte införas att, så snart reservfonden jemte en tiondedel af grundfonden gått förlorade, banken skall ställas under utredning och bolaget derefter upplösas;

hemställande motionären, att Riksdagen måtte i skrifvelse till Kongl. Maj:t göra framställning om de ändringar i Kongl. Kungörelsen den 20 Maj 1864, som här ofvan blifvit omförmälda.

Hvad nu först angår motionärens förslag till stadgande angående bolagsmännens i bankbolag ansvarighet, får Utskottet erinra, att ett dylikt stadgande väl måste anses vara af civillags natur och då, efter hvad ingressen till Kongl. Kungörelsen den 20 Maj 1864 angifver, Kongl. Maj:t funnit sig böra utur det af 1862—1863 årens Riksdag antagna förslag till lag angående enskilda banker med sedelutgifningsrätt utesluta sådana stadganden, som ansågos tillhöra civillag, så torde det af motionären nu ifrågasatta icke kunna uti omförmälda Kongl. Kungörelse inrymmas.

Då Utskottet för öfrigt anser den tolkning af allmän lag, som förslaget innefattar, icke vara af behof påkallad, finner Utskottet sig böra

1:o.

afstyrka bifall till motionen i nu förevarande del.

Vid de grunder, som nu genom 26 § af Kongl. Kungörelsen den 20 Maj 1864 äro för enskilda bankernas sedelutgifningsrätt fastställda, hafva

äfven förut anmärkningar i åtskilliga riktningar blifvit framställda, utan att någon bestämd åsigt om hvad som borde sättas i stället för nuvarande bestämmelser synes hafva kunnat göra sig gällande.

Under sådant förhållande och då det i allmänhet icke synes vara skäl att i en lag, som för få år sedan tillkommit på grund af ett utaf Riksdagen sjelf dertill uppgjort förslag, nu företaga de partiela förändringar, motionären föreslagit, finner Utskottet sig böra hemställa,

2:o.

att motionärens nu ifrågavarande yrkande icke heller må bifallas.

Såsom skäl för sitt yrkande att de enskilda bankerna icke borde få utgifva sedlar å 5 och 10 R:drs valör, har motionären i första rummet anfört vigten af att det allmänna rörelsemedlet vid mindre liquiditeter vore verkligt mynt. Detta syftemål lär dock icke kunna vinnas blott genom ett förbud för de enskilda bankerna att utgifva sedlar å dessa valörer, så länge Riksbanken utgifver dylika. Den svårighet, som enligt motionärens förmålan, särdeles den mindre kunniga delen af befolkningen skall hafva att reda sig med den alltför talrika mängden af olika slags sedlar på mindre valörer, torde icke kunna sägas härflyta af valörernas mångfald och synes icke heller kunna vara särdeles stor, då valören är på alla sedlar tydligt och på många ställen anbragt.

Vid de fyra sistförflutna riksdagarne hafva med detta likartade yrkanden blifvit framställda, men af Riksdagen afslagits; och under sådant förhållande finner Utskottet sig, lika med föregående Utskott, böra

3:o.

afstyrka bifall till motionen uti förevarande del.

Den bestämmelse, som i 35 § af Kongl. Kungörelsen af den 20 Maj 1864 blifvit införd derom, att ett bankbolag, hvars rörelse gått med så stor förlust, att bankens hela reservfond samt derutöfver tio procent af grundfonden förlorats, må ega rådruum att göra det tillskott, som erfordras för grundfondens återställande till dess behöriga belopp, torde vid närmare eftersinnande befinnas ega stort företräde framför den i äldre bankoktrojer befintliga föreskriften, hvars införande ånyo motionären påyrkar, att, när ett dylikt förhållande inträdt, banken ovilkorligen skulle upphöra med sin rörelse och ställas under utredning. Tager man i betraktande hvilken betydlig rubbning i rörelsen skulle uppstå i en ort, der en bank komme att brådstörtadt upphöra och ställas under tvungen utredning, så lär man finna, att den genom ifrågavarande medgifvande beredda möjligheten till undvikande häraf är icke ensamt i bankbolagens, utan ännu mera i allmänhetens intresse; och Utskottet hemställer därför

4:o.

att äfven denna del af motionen må utaf Riksdagen afslås.

Herr *Pehr Ericsson* från Gefleborgs län, med hvilken Herrar *Magnus Jönsson* och *Hans Larsson* från samma län förenat sig, har uti motion N:o 178 yrkat en sådan ändring af 28 § i ofvan omförmälda Kongl. Kungörelse af den 20 Maj 1864, att de enskilda sedelutgifvande bankerna ålades icke allenast vid hufvudkontoret, utan äfven vid afdelningskontoren inlösa sina sedlar med rikets mynt eller Riksbankens sedlar.

Det torde vara tydligt, hurusom följderna af ett sådant stadgande nödvändigt skulle blifva att de flesta, om ej alla afdelningskontor måste indragas, enär det är otänkbart att en bank kunde på flera ställen hålla så stor vaxkassa, som erfordrades för att öfverallt kunna möta möjliga fordringar på invexling af de egna banksedlarne. Men utan fara för motsägelse torde kunna påstås, att just mängden utaf bankkontor bereder stora fördelar för den allmänna rörelsen, så att, om de till ett antal af mer än ett-hundrade nu befintliga afdelningskontoren indroges, olägenheterna skulle blifva högst känbara. Då för öfrigt icke heller Riksbanken har åliggande att vid dess lånekontor invexla sina sedlar, vore det dessutom inkonsekvent att yrka ett sådant åliggande för de enskilda bankerna; och Utskottet måste på dessa skäl hemställa,

5:o.

att Riksdagen må afslå den i förevarande motion gjorda framställning.

Stockholm den 8 Maj 1871.

På Utskottets vägnar:

J. v. Schwerin.

Reservat ion:

af Herr Grefve *J. O. Mörner*, emot en del af den i utlåtandet använda motivering.